

Інтерактивні методи розвитку мови дошкільників

Мікрофон - метод роботи, в ході якого діти разом з вихователем утворюють коло та, передаючи один одному імітований або іграшковий мікрофон, висловлюють свої думки на задану тему. Наприклад, дитина бере мікрофон, розповідає кількома реченнями про себе, і передає мікрофон іншій дитині. Всі висловлювання дітей приймаються, схвалюються, проте не обговорюються.

Дебати - метод роботи, в ході якого діти стоять у колі, висловлюють свої думки на задану тему, передаючи мікрофон один одному, але висловлювання обговорюються: діти ставлять одне одному запитання, відповідають на них, шукаючи спосіб розв'язання проблеми. (Наприклад, у Сергійка поганий настрій, тому діти пропонують способи, як підняти настрій чи усунути проблему, яка вплинула на настрій хлопчика).

Удвох - метод роботи, в ході якого діти утворюють робочі пари та виконують запропоноване завдання, наприклад, по черзі описують картину.

Ланцюжок - метод роботи, в ході якого діти обговорюють завдання та вносять свої пропозиції в імітований ланцюжок. Наприклад, складають казку за таблицею, у якій представлений хід майбутньої казки у малюнках чи в умовних позначках.

Інший варіант використання даного методу: перша дитина називає об'єкт, друга - його властивості, третя - новий об'єкт з тими самими властивостями. Наприклад, морква - морква солодка - солодким буває цукор - цукор білий - білим буває сніг... і т.д.

Снігова куля - метод роботи, в ході якого діти об'єднуються у малі групи і обговорюють проблемне питання або виконують спільне завдання, домовившись про чітку послідовність дій кожного члена групи. Наприклад, будують будинок, де наперед домовляються про черговість дій кожного члена команди і про колір, з яким буде працювати та чи інша дитина.

Синтез думок - метод роботи, в ході якого діти об'єднуються у малі групи, виконуючи певне завдання, наприклад, малюнок на аркуші паперу. Коли одна група намалює, то передає малюнок в іншу групу, учасники якої допрацьовують виконане завдання. По завершенню роботи складають спільну розповідь про те, що домалювали і чому.

Коло ідей - метод роботи, в ході якого кожна дитина або кожна група виконують одне завдання, наприклад, складають казку по-новому, обговорюють її, потім вносять пропозиції чи ідеї (наприклад, як можна ще закінчити казку, щоб Колобок залишився живим; як допомогти Колобку обхитрити лисичку тощо).

Загальний проект - метод роботи, в ході якого діти об'єднуються у кілька груп (3-4). Групи отримують різні завдання, кожне з яких спрямоване на розв'язання певного аспекту однієї проблеми, наприклад, намалювати свої улюблені зимові розваги та розповісти про них. Кожна група представляє свій «проект» - колективну роботу «Зимові розваги» та спільно обговорюють його.

Асоціативна квітка - метод роботи, в ході якого діти об'єднуються у кілька груп для розв'язання спільного завдання: на дошці закріплюється «середина» квітки із зображенням певного поняття, наприклад, «іграшки», «квіти», «фрукти», «тварини». Кожна група добирає слова-асоціації або картинки-асоціації, які викладає навколо цього поняття. Перемагає команда, яка створить найбільшу квітку (з найбільшою кількістю підібраних картинок-асоціацій чи слів-асоціацій).

«Дерево рішень» - метод роботи, який містить декілька етапів:

1. Обирання проблеми, що не має однозначного розв'язання, наприклад, «Що потрібно дереву для щастя?»;
2. Розглядання схеми, у якій прямокутник - це «стовбур» (який позначає цю проблему), прямі лінії - «гілки» (шляхи її розв'язання), а кружечки - «листочки» (рішення проблеми).
3. Розв'язання проблеми: діти підгрупами домовляються, обговорюють і малюють, наприклад, метелика, пташку тощо, розміщуючи їх на «дереві рішень» та пояснюють свій вибір.

Метод багатоканальної діяльності - метод роботи з дітьми, в ході якого обов'язково задіюються різні аналізатори: зір, слух, дотик, смак, нюх. Наприклад, при розгляданні картини доцільно використовувати таку послідовність:

- виокремлення об'єктів, зображених на картині;
- уявлення об'єктів через сприймання різними аналізаторами.

Дискусія - це метод колективного обговорення якогось складного питання. До дискусії готуються всі учасники освітнього процесу та активно залучаються всі діти. "Дискусія" з англійської - це те, що підлягає обговоренню, суперечливе. Наприкінці дискусії формулюється єдине колективне рішення завдання, проблеми або рекомендації. Питань (завдань) необхідно пропонувати не більше п'яти. Формулювати їх слід так, щоб була можливість висловити різні погляди щодо висунутої проблеми. Діти вчаться висловлювати власну думку: «Я думаю...», «Я вважаю...», «На мою думку...», «Я згоден, але...», «Я не згоден, тому що...».

"Мозкова атака (мозковий штурм)" - один із методів, який сприяє розвитку творчості і дитини, і дорослого. Цей метод зручно використовувати під час обговорення складних проблем чи питань. Дається час для індивідуального розмірковування над проблемою (навіть може бути до 10 хв.), а через деякий час збирається додаткова інформація з приводу прийняття рішення. Діти - учасники "мозкової атаки" мають висловити всі можливі (і неможливі з позиції

логіки) варіанти розв'язання проблеми, які потрібно вислухати і прийняти єдине правильне рішення.

Вікторина - метод-пізнавальна гра, яка складається із мовленнєвих завдань та відповідей на теми з різних галузей знань. Вона розширює загально-пізнавальний та мовленнєвий розвиток дітей. Запитання відбираються з урахуванням віку, програмових вимог та рівня знань дітей.

Бесіда-діалог - метод, спрямований на співучасть дітей з тим, хто виступає. В ході заняття з подачі знань, закріплення матеріалу вихователь ставить супроводжуючі запитання до дітей, з метою перевірки розуміння ними поданої інформації.

Моделювання проблемних ситуацій - метод взаємодії дорослого і дітей для вирішення поставленої проблеми. Ситуація моделюється вихователем спеціально.

"Що? Де? Коли?" - активний метод, в ході використання якого переважає співпраця, творче вирішення проблем, взаємний обмін думками, власними знаннями і вміннями тощо.

«За і проти» - метод роботи з дітьми, в ході якого дітям пропонується розв'язати проблему з двох сторін: за і проти. Наприклад, ставиться завдання розповісти, чому подобається зима (аргумент - «за») і чому не подобається зима (аргумент - «проти»).

Передбачення - метод роботи з дітьми, в ході якого пропонується «передбачити» можливі варіанти вирішення проблеми. Наприклад, запропонувати дітям назвати всі осінні місяці, розповісти про те, що вони очікують від кожного місяця. Пізніше уявити себе на місці одного з місяців та розповісти про свої передбачення: «Я - перший місяць осені - вересень. Я дуже теплий місяць. Мене люблять усі діти, тому що починають ходити в школу...». Наступна дитина продовжує розповідати про цей самий місяць (робота в парах).

Показуха - метод роботи, в ході якого пропонується дітям поділитися на команди, кожна з яких задумує слово і, використовуючи невербальні засоби, представляє це слово іншій команді, яка має його відгадати.

«А що було б, коли б...?» - метод роботи, в ході якого пропонується дітям поміркувати і висловити свої припущення, наприклад: «А що було б, коли б зникли всі дерева на Землі?», «А що було б, коли б хижі тварини у казках стали вегетаріанцями?» тощо.

Уявна картина - метод роботи, в ході якого пропонується дітям стати в коло і кожній дитині по черзі описувати уявну картину (першій дитині дають чистий

аркуш паперу з ніби-то намальованою картиною, потім вона передає аркуш з уявною картиною іншому учаснику гри і той продовжує уявний опис).

«Що можна робити...?» - метод роботи, в ході якого діти вчаться усвідомлювати поліфункціональні властивості предметів. Наприклад: «Уявіть, як ще можна використати олівець? (як указку, диригентську паличку, термометр, жезл тощо).

Перевтілення - метод роботи, в ході якого пропонується дітям поділитися на команди і уявити себе на місці якогось предмета (книжки, ручки, стола, ляльки тощо) та презентувати себе з точки зору обраної ролі.

Казка навпаки - метод роботи, в ході якого пропонується дітям поділитися на дві команди і скласти свою казку по-іншому, замінюючи основні поняття на протилежні. Кожна команда отримує завдання: складає свою казку і відгадує казку іншої команди, складеної по-іншому. Приклад: «Жили собі дід та баба. І був у них собака Жук. І приніс їм Жук кісточку, не просту, а цукрову. Баба варила її, варила, та не зварила. Дід варив-варив, та не зварив. Кицька стрибнула, казанок перевернула, кісточку забрала і понесла. Дід сміється, баба сміється, і Жук весело гавкає: «Принесу я вам ще кісточку, але не цукрову, а просту, щоб швидко зварилася».

Колаж - метод роботи, в ході якого пропонується дітям поділитися на дві команди і домалювати на аркуші паперу свою картину (наприклад, фігуру неправильної форми) всіма підручними матеріалами і розповісти про неї 2-3 реченнями.

Реклама - метод роботи, в ході якого дітям пропонується поділитися на дві команди, кожна з яких обирає будь-який предмет і намагається назвати всі його позитивні якості та функції, що допоможуть привернути до нього увагу інших.